

SALESIÁNSKÉ KLUBY MLÁDEŽE

Strategický plán

2015–2020

OBSAH:

VÝCHODISKA	3
DOKUMENTY.....	3
SITUACE MLÁDEŽE A SPOLEČNOSTI	3
CÍLOVÉ SKUPINY.....	5
STRATEGICKÉ CÍLE.....	6
1. PODPOROVAT DOBROVOLNICKOU ČINNOST V KLUBECH.....	6
2. ZKVALITNIT SALESÍÁNSKOU PRÁCI SKRZE METODY SOCIÁLNÍ PRÁCE.....	6
3. PODPOROVAT FUNKČNOST RODINY.....	6
4. DEFINOVAT POSTAVENÍ SKM V KONTEXTU CELÉHO SALESÍÁNSKÉHO DÍLA	6
PLÁN STRATEGICKÉHO ROZVOJE	7
SALESÍÁNSKÁ PEDAGOGIKA A PREVENTIVNÍ SYSTÉM	10
FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ.....	12
LIDSKÉ ZDROJE.....	13
VÝCHOVNĚ-PASTORAČNÍ SPOLEČENSTVÍ (VPS)	13
NAPLŇOVÁNÍ KONCEPCE PODPORY MLÁDEŽE 2014–2020	16
ZAPOJENÍ ORGANIZAČNÍCH JEDNOTEK DO STRATEGICKÉHO PLÁNOVÁNÍ	17

Východiska

Dokumenty

- Výchovně pastorační projekt provincie 2007 (VPPP 2007)
- Výchovně pastorační projekt provincie 2013 (VPPP 2013)

Salesiánské kluby mládeže přijímají priority Výchovně pastoračního projektu provincie.

Situace mládeže a společnosti

Situace mládeže:

Statistické údaje

Bývalý hlavní představený salesiánů Pascual Chávez v listě ACG 389, představujícím salesiánský region Evropa-Sever¹, kam patří i Česká republika, více přibližuje situaci mladých lidí v oblasti střední a východní Evropy (ve 27 zemích), kde žije cca 65 mil. mladých lidí ve věku 15 až 24 let. Problémy, se kterými bojují, naznačují následující fakta: asi 27 % z této skupiny mládeže nestuduje ani nepracuje (18 mil.)², velkým problémem je také nezaměstnanost – 40 % mladých lidí bylo déle než 1 rok bez práce. Tato generace je také velmi ohrožena co se týká zdraví – vzrostl počet sebevražd u mladých, zvláště u mužské populace. Až o 1/3 se snížila porodnost, to znamená, že v příštích 20 letech se až o 1/3 sníží počet mladých lidí v této věkové skupině 15 až 24 let. Mnozí z nich předčasně opouštějí školu nebo do ní vůbec nezačnou chodit.

Trendy, které můžeme pozorovat

- **mnohonásobná příslušnost** – mladí lidé si vytvářejí vlastní identitu na základě mnoha vztahů, chtějí udržovat co nejvíce kontaktů a patřit pokud možno k co největšímu počtu skupin (zároveň student, částečný pracovní úvazek, rodina, farnost, zájmová činnost, sportovní klub atd.), důsledky: tento styl způsobuje nedostatek času, chybí také kritéria výběru
- **fenomén prodlouženého mládí** – mladí lidé odkládají řešení své vlastní budoucnosti na pozdější dobu, průměrně o 6 let se prodloužilo období před uzavřením sňatku³, který uzavírají okolo 30. roku svého života
- **paralelní život** – větší část každodenního života prožívají mimo svoji rodinu, školu, církve a další instituce, které v minulosti měly velký vliv na období jejich dospívání, v současnosti je tedy jejich vliv silně oslaben
- **hledání spirituality** – v prostředí nejistoty a zmatku mají mladí lidé potřebu vložit svoji naději do něčeho pevnějšího a smysluplnějšího, v prožívání spirituality chtějí najít pevný bod a oporu pro svůj život
- **postformální myšlení** – je charakterizováno sebekritičností, dovede pracovat s protiklady, přijímá nejednoznačnost života, problémů a jejich řešení, počítá se změnami vlastních názorů, akceptuje kognitivní nejistotu⁴
- **hodnotová orientace** – výzkum sociologa Petra Saka⁵ (prováděný opakovaně v letech 1993–2002) ukazuje, že se na prvních místech hodnotového žebříčku u mladých lidí umístily

¹ Srov. ACG 389, bod 3.2.

² Srov. Zpráva Výzkumného centra dětí UNICEF, Florencie

³ Srov. MARTINEK, Michael. *Ztracená generace*, str. 28

⁴ Srov. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*, str. 307-308

3 hodnoty v následujícím pořadí: zdraví, láska a mír. Na dalších místech jsou pak hodnoty: životní partner, svoboda, přátelství, rodina a děti, životní prostředí, demokracie a na posledních místech angažovanost v politice a náboženství. Výzkum také ukazuje několik trendů, a sice posun od důrazu na rodinu k důrazu na partnerské a přátelské vztahy a další posun - od pasivity a poslušnosti k odpovědnému přetváření vlastního života. Mladí lidé upřednostňují hodnoty seberealizace a vlastního rozvoje před hodnotami povinnosti, pořádku, disciplíny a ochoty k přizpůsobení. Americký sociolog R. Inglehart tvrdí: „Lidé poznávají, že uspokojení materiálními hodnotami je nedostatečné pro úplné štěstí a seberealizaci člověka, proto se obrací k postmateriálním hodnotám.“⁶

- **volný čas mládeže** – průměrné množství jejich volného času vzrostlo v posledních desetiletích několikanásobně⁷. Způsobily to hlavně 2 faktory: zvyšování průměrného věku lidského života a zkracování doby, kterou člověk věnuje práci. Mladí lidé jako nejčastější způsoby trávení volného času uvádějí 3 činnosti – sledování televize, poslech hudby a setkávání s přáteli. Výzkum také ukazuje, že v ČR tráví mládež volný čas více individualisticky a pasivně.
- **potřeby a očekávání mladých lidí** – hledají kvalitu života, mají naléhavou potřebu nových hodnot, hledají spiritualitu, mají touhu po nových přátelských vztazích, po lásce a společenství, mají potřebu budovat vlastní identitu a cítí velkou potřebu prožívání štěstí.

Situace společnosti:

Na jedné straně můžeme vidět ve společnosti snahu o jednotu a solidaritu s druhými (proces sjednocování Evropy), zajistit systémy sociálního zabezpečení a všech osobních svobod pro každého člověka. Na druhé straně ale zase vnímáme, jak se stále více otevírají nůžky mezi bohatstvím a chudobou. Je na postupu všudypřítomný sekularismus, globalizace a kulturní odkřesťanštění. V této společnosti, která je zaměřena na uspokojování materiálních potřeb, jakoby nebylo místo pro Boha.

Charakteristické rysy

- **multikulturní společnost** – dnešní člověk žije v pestrém prostředí, které je ale zároveň nejednoznačné – v oblasti kultury, vztahů, teritoria, společensky.
- **„společnost rizika“⁸** – dnešní sociologie takto označuje současnou společnost. Svoboda volby znamená nutnost volby, a tato nutnost znamená riziko. To s sebou nese stres. Člověk, a především mladý člověk, je denně postaven do situace volby, v níž nemůže počítat s nezpochybnitelnými vzory ani s bezvýhradně důvěryhodnými autoritami.
- **zvyšuje se důraz na sekundární potřeby** – člověk už nemusí často bojovat o přežití jako dříve, jeho primární potřeby jsou zajištěny (strava, bydlení, oblečení, vzdělání apod.), proto se obrací k hodnotám, které jsou vázané na kulturu, zábavu a konzum věcí.
- **odcizení církve a společnosti** – prohlubuje se propast mezi světem, ve kterém žije současný člověk, a světem církve. Je zde také problém vzájemné komunikace, někdy to působí dojmem, že církve se snaží vytvořit paralelní svět na okraji společnosti, který bude jako v ghettu chránit tradiční hodnoty.

⁵ Srov. SAK, Petr. *Mládež na křižovatce*, 2004

⁶ Srov. SAK, Petr, *Mládež na křižovatce*, str. 20

⁷ Srov. HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*, str. 27

⁸ Srov. MOŽNÝ, str. 60

Cílové skupiny

Pracujeme se všemi věkovými skupinami v rámci různých cílových skupin a to podle jednotlivých oblastí naší práce. Přednostně se Salesiánské kluby mládeže věnují dětem ve věku 6–15 let a mládeži 16–30 let.

Skupiny mladých lidí, se kterými pracujeme, jsou následující:

- mladí, kteří trpí různými druhy závislostí
- z neúplných rodin
- z dětských domovů
- ze sociálně slabě podnětného prostředí
- se zájmem se vzdělávat v rámci zájmové činnosti
- z věřícího prostředí

Strategické cíle

- 1. Podporovat dobrovolnickou činnost v klubech**
- 2. Zkvalitnit salesiánskou práci skrze metody sociální práce**
- 3. Podporovat funkčnost rodiny**
- 4. Definovat postavení SKM v kontextu celého salesiánského díla**

Plán strategického rozvoje

Ad 1. Podporovat dobrovolnickou činnost v klubech

a) Animátoři

Animátory (dobrovolníky) považujeme za důležitou součást výchovně pastoračního společenství. V současné době není jednotný způsob jejich přípravy a ani v následujícím období nesměřujeme tímto směrem. Vhodnou formou spolupráce je ale možné tuto oblast zkvalitnit.

Směry v následujícím období:

- Vytvořit osnovu minima ve vzdělávání animátorů v oblasti odborných znalostí. Její naplnění bude obsahem každé soustavné práce se salesiánskými animátory.
- Podporovat a rozvíjet spolupráci při přípravě animátorů a výměnu zkušeností v této oblasti.
- Nadále nabízet možnosti animátorského vzdělávání i těm mladým lidem, kterým je blízký salesiánský způsob práce.
- Zabezpečit dostatečný počet kvalitních animátorů a dobrovolníků pro práci s dětmi a mládeží.
- Podporovat vzdělávání pracovníků v návaznosti na kompetenční profily, dle projektu Klíče pro život a K2.
- Nabízet mladým křesťanům vhodné prostředky k rozvoji duchovního života včetně individuální formy jejich doprovázení. To vyžaduje, abychom si na tento způsob doprovázení vyhradili cíleně čas a zvyšovali své kompetence v této oblasti.
- Dbát na kvantitu i kvalitu individuální a skupinové formy doprovázení mladých lidí v různém stupni jejich vztahu k víře.

b) Výchovně pastorační společenství (VPS)

Za výchovně pastorační společenství se považuje široký okruh těch, kteří se různou formou a v různém rozsahu podílí na výchově mladých lidí. Jádrem VPS jsou salesiáni, dále zaměstnanci, animátoři, rodiče i další lidé, kterým záleží na výchově mladých lidí.

Více či méně uzavřená skupina těch, kteří se podílí na plánování a ověřování činnosti, se nazývá rada výchovně pastoračního společenství.

Směry v následujícím období:

- Vytvářet rady výchovně pastoračního společenství v místech, kde nejsou dosud ustanoveny.
- Pozvat do procesu aktivního promýšlení naší činnosti především členy salesiánské rodiny v daném místě.

Ad 2. Zkvalitnit salesiánskou práci skrze metody sociální práce

„S Donem Boskem stejně tvrdíme, že dáváme přednost mládeži chudé, opuštěné a ohrožené, která lásku a radostnou zvěst evangelia postrádá nejvíce, a pracujeme zvláště v místech, kde je chudoba největší.“⁹

V poslední době se rozvíjí činnost v oblasti sociální práce. Z pohledu financování stále přibývá projektů, které jsou financovány z Ministerstva práce a sociálních věcí, krajských nebo městských komisí, a to jako sociální služba. Víme také, že do oblasti sociální práce chceme přinášet specifický přínos našeho salesiánského charismatu.

Některé kluby jsou registrovanými poskytovateli sociálních služeb nejčastěji pracujícími jako nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM). Z několikaleté zkušenosti se nám potvrzuje, že metody sociální práce mohou být užitečným nástrojem i v rámci salesiánského stylu práce. Pomáhají nám mj. dobře strukturovat práci a požadují od nás systematický a individuální přístup a řešení problémových situací mladých lidí. To nám tak může umožnit zkvalitnění salesiánské práce, pokud budeme paralelně s metodami sociální práce rozvíjet i metody salesiánského přístupu v této činnosti.

V současné době nabízíme následující programy v oblasti sociální práce:

Nízkoprahové kluby: SKM Zlín, SKM Rumburk – Jiříkov

Sociálně-právní ochrana dětí – SKM Zlín, CDB Pardubice SKM

Dětské domovy – CDB Pardubice: Pomoc dětem a mladým lidem z dětských domovů (formou víkendových a táborových pobytů, kurzů, animátorská setkání pro pracovníky v těchto programech, pomoc založená na vzdáleném kontaktu, spolupráce s dětskými domovy na okrese).

Směry v následujícím období:

- Vytvořit prostor odborné kvalifikace pro práci v sociálních službách úzce spjaté se salesiánským stylem práce (akreditované kurzy na Jaboku, téma sociální práce při vzdělávání animátorů apod.).
- Informovat a zvát do kontaktu se sociální prací ty salesiány, kteří ji vnímají jako ohrožující.
- Získat odbornou kvalifikaci těmi salesiány, kteří v NZDM působí, nebo budou působit.

Ad 3. Podporovat funkčnost rodiny

Při naší činnosti jsme v kontaktu s velkým množstvím mladých rodin – ať jsou to rodiče dětí, kteří se účastní našich programů, nebo celé rodiny. Uvědomujeme si křehkost rodiny

Směry v následujícím období:

- Rozvíjet a systematizovat spolupráci s rodinami v různých oblastech (např. kontakt s rodiči v otázkách výchovy dětí,...).
- Pomoci mladým lidem připravit se lépe na život a založení rodiny po odchodu z ústavní péče.

⁹ Srov. Stanovy salesiánů, čl. 26

Ad 4. Definovat postavení SKM v kontextu celého salesiánského díla

Během dosavadní činnosti existovalo více klubů, především bez právní subjektivity. V roce 2007 se situace stabilizovala, proběhla změna právní formy u některých středisek a došlo k aktualizaci počtu klubů. V současnosti existuje v rámci spolku 11 pobočných spolků – klubů, z nichž 8 vykonává činnost. V rámci salesiánského díla existují různé způsoby spolupráce, které chceme více rozvíjet, např.:

- vzájemná informovanost,
- pořádání společných aktivit,
- promyšlený pedagogický pohled,
- nesení charismatu Dona Boska a přinášení osobních darů ke společnému prospěchu,
- rozvoj vzájemných vztahů včetně ochoty snášet hranice druhých.

Směry v následujícím období:

- Podporovat formy spolupráce mezi středisky, kluby SKM a farnostmi.
- Pro lepší vzájemné pochopení činnosti střediska, klubu SKM a farnosti hledat vhodné způsoby, jak se mohou salesiáni s hlavním posláním ve farnosti podílet na činnosti klubu. Podobně salesiáni, kteří pracují především ve středisku, mají mít své místo i v činnosti farnosti, a to i jinou formou než je svátostná pastorace. V tom je potřeba pamatovat i na zapojení koadjutorů do farních aktivit. Podobně tuto personální provázanost podporovat i u spolupracovníků, animátorů apod.
- V jednotlivých místech přehodnotíme systém řízení (organizace porad různých grémií) tak, aby při zachování funkčnosti napomáhala rozvoji spolupráce.
- Stabilizace činnosti jednotlivých klubů.

Salesiánská pedagogika a preventivní systém

Preventivní systém dona Boska má tři opěrné body: laskavost, rozum a náboženství. Je to umění „získat srdce“, to neznamená „kupovat si někoho“. Jde o lásku, která přijímá druhého takového jaký je, ale také vyžaduje, dává cíle – vede k ideálu. Vede ke Kristu, proto je nezbytným předpokladem formace svědomí. Preventivní systém je „životní styl“, který Dona Boska charakterizoval a který je základem salesiánského stylu výchovy. Velkou učitelkou mu byla jeho maminka Markéta.

Kategorie salesiánské pedagogiky:

- **Asistence** – stálá výchovná přítomnost mezi mladými; je to způsob doprovázení mladého člověka podle Dona Boska
- **Animace** – je to vnitřní stránka asistence (znamená přiblížit se úrovni svobody mladého člověka, blízkým vztahem probudit vnitřní síly ve smyslu nápodoby a touhy ztotožnit se s vychovatelem); podněcování k osobnímu růstu a společnému životu ve skupině
- **Výchovně pastorační společenství** – patří do něj mladí i všichni, kteří aktivně přispívají k růstu mladého člověka; je to společenství mladých, kteří jsou vychováváni a těch, kteří vědomě převzali odpovědnost za tuto výchovu.¹⁰
- **Prostředí** – jeden z hlavních nástrojů účinnosti výchovné metody Dona Boska, vytváření takového prostředí, které přijímá, rozvíjí dobro v člověku a zabraňuje v konání zla
- **Pestrá nabídka programů**
- **Protagonismus mladých** – mladí se aktivně podílejí na spoluvytváření programů, nejsou pasivními účastníky, ale nositeli, původci činnosti
- **Oratoriánské kritérium** – každý program má obsahovat všechny 4 prvky valdocké oratoře: domov, farnost, škola a hřiště
- **Skupina** – skupina se svou dynamikou a vztahy je důležitým nástrojem socializace mladého člověka, pomáhá mu vrůst do společnosti, ve svých programech se snažíme o realizaci sociální výchovy
- **Integrální rozvoj** – cílem je rozvoj člověka ve všech mohutnostech jeho lidství – fyzický, psychický, duševní a duchovní
- **Osobní vztah** – jedná se o pomáhající vztah ze strany vychovatele, který klade důraz na hodnoty úcty a citu; díky tomuto přístupu se odbourávají obranné mechanismy na straně vychovávaného
- **Preventivní kritérium** – vychází z předpokladu, že v každém člověku je dobro, je potřeba je hledat, posílit a rozvíjet¹¹
- **Triáda** (rozum, náboženství, laskavost) – jsou to 3 složky preventivního systému Dona Boska; v současném, v odborném pojmosloví můžeme rozum chápat jako *kognitivní stimulaci*, laskavost jako *emoční přijetí* a náboženství jako *stabilní strukturovanost*
- **Rodinný duch** – vytváří otevřené a přijímající prostředí, je to prostředí bezpečí
- **Pastorační láska Dobrého Pastýře** – která hledá, jak pomoci člověku ještě lépe být člověkem, napodobit Krista, stát se Božím obrazem
- **Orientace v povolání, pomoci osobě realizovat vlastní životní projekt** – pomoci najít mladému člověku jeho místo v životě a povolání
- **Pedagogika slavení** – napomáhá k vytváření prostředí, které přijímá a k posilování meziosobních vztahů i vztahů k Bohu

¹⁰ Srov. Stanovy salesiánů, čl. 47, 23.GK, čl. 232, 24.GK, čl. 157

¹¹ Srov. FP, 2.1.

- **Salesiánská spiritualita mládeže** – program, jak prožívat víru a spiritualitu ve stylu Dona Boska
- **Sociální angažovanost, solidarita** – vést ke službě, zážitků solidarity, vidět potřeby druhých, diakonická služba
- **Radost, optimismus** – přístup k životu, který je veden nadějí a vírou v dobro druhého a v Boží přítomnost v životě člověka
- **Prevence** – přístup, programy a prostředí předcházejí problémům
- **Od akcentu na program k postavení osob a meziosobních vztahů** – není důležitý program a aktivita, ale osobní vztah k mladému člověku, který se pomáhá utvářet díky účasti na programech
- **Jednota všech programů** – všechny program sledují 1 cíl, integrální rozvoj jedince
- **Prožívat hodnoty, které předkládáme** – je to ve smyslu „nápodoby“, mladí potřebují více svědky než učitele (J. Vecchi)
- **Mít rád život a hledat jeho smysl** – vést k lásce k životu a pomáhat při hledání jeho smyslu v životě konkrétního mladého člověka,
- **Pedagogika hodnot** – promýšlet sdělování vnitřního obsahu konkrétní hodnoty a jak ji předkládat, aby ji mladý přijímal
- **Pozitivní motivace** – přistupovat a předkládat hodnoty tak, že ve vychovávaném vzbuzují touhu
- **Proces humanizace** – evangelium má za cíl povznést člověka i v jeho lidství, v jeho přirozené stránce
- **Etická výchova svědomí** – snažit se předávat kritéria hodnocení životních problémů pohledem evangelia

Jednotlivé činnosti:

- Péče o děti a mládež se zaměřením na ty, kteří jsou především z výchovných, sociálních a materiálních důvodů znevýhodněni.
- Ochrana práv a oprávněných zájmů mladých lidí.
- Teoretická a praktická příprava animátorů a dobrovolníků, kteří pracují s dětmi a mládeží. Zajištění a zprostředkování pomůcek a materiálů sloužících k této přípravě.
- Pomoc hendikepované mládeži a mládeži z dětských domovů při jejich výchově a integraci do společnosti.
- Zajišťování dotací a finanční podpory pro práci s dětmi, mládeží a rodinami.
- Spolupracovat s organizacemi a výchovnými institucemi.
- Podporovat kontakty se zahraničím (vzájemné předávání informací, výměnné pobyty).
- Práce v sekcích, které mají zaměření na určitou činnost.
- Celoroční práce v Salesiánských klubech mládeže zaměřená na dosažení cíle sdružení, výše uvedeného, dochází prostřednictvím:
 - kulturních a vzdělávacích akcí
 - sportovních činností
 - organizováním specificky zaměřených a rekreačních akcí
 - osvětové, informační a propagační činnosti
 - pedagogické a vydavatelské činnosti
 - zajištěním účelného využití volného času prostřednictvím zájmových činností, kroužků, programů v oblasti prevence sociálně patologických jevů a podpory širokých aktivit určených pro neorganizovanou mládež.

Činnost je realizována pravidelnou i jednorázovou činností, jednodenními i pobytovými akcemi.

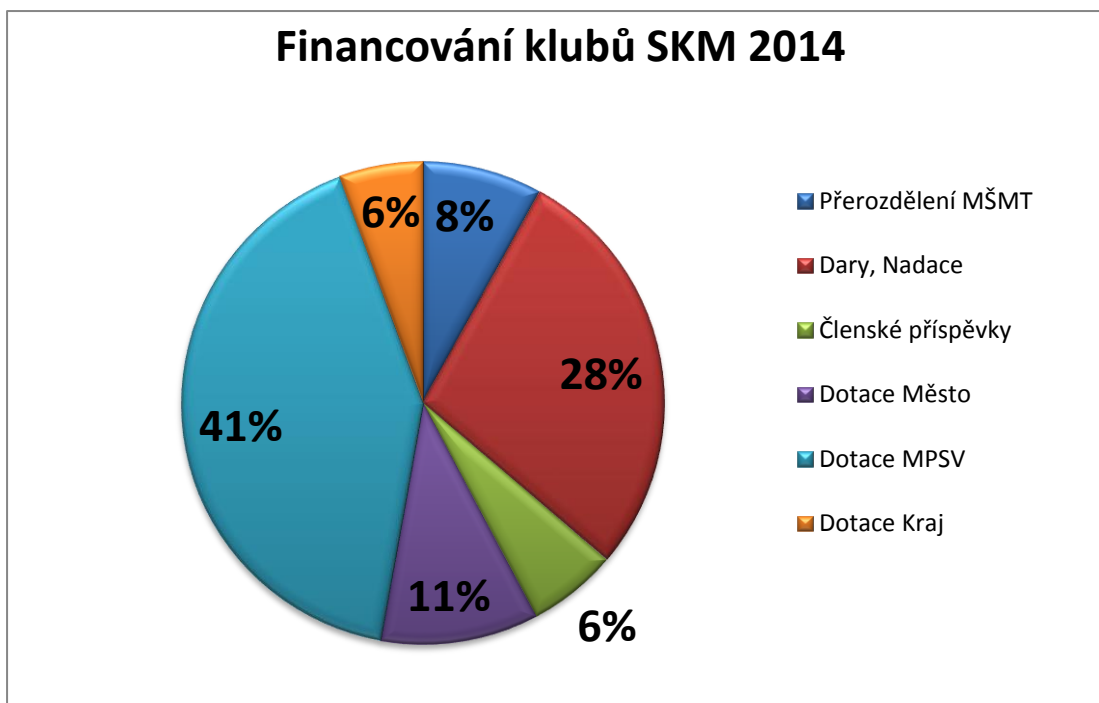
Finanční zajištění

Finanční priority

- zajištění průběhu ročních (pravidelných) zájmových aktivit ve všech jednotlivých klubech v nezměněném rozsahu,
- kvalitní vedení a práci s pracovníky v klubech,
- vzdělávání zaměstnanců a dobrovolníků,
- zajištění chodu ústředí.

Financování klubů SKM

Vícezdrojové financování – kluby jsou odpovědné za financování své činnosti. Ústředí SKM pravidelně podává žádost o dotaci MŠMT, dotaci dále do klubů přerozděluje na základě hodnotícího dotazníku, který kvantitativně vyjadřuje činnost klubů.

Z projektu MŠMT se financují:

- **pravidelné aktivity** – jsou realizovány po dobu školního roku, tj. 10 měsíců
- **nepravidelné aktivity – jednorázové akce** – realizují se převážně o víkendech v průběhu školního roku
- **tábory** – jejich realizace je v době vyhlášených školních prázdnin
- **vzdělávání** – probíhá především o víkendech v průběhu školního roku
- **podpora činnosti ústředí** – činnost celoroční

Lidské zdroje

Nabízíme spolupráci všem lidem, kteří se chtějí podílet při výchově mládeže, ať v oblasti pedagogické, tak i v oblasti vytváření technicko-ekonomického zázemí. Požadujeme po nich odbornou přípravu a respekt vůči víře a principům salesiánské pedagogiky. V této části chceme pojednat o výchovně-pastoračním společenství, které je významným nástrojem výchovného systému Dona Boska a také o tom, jaké předpoklady a dovednosti by měli mít laici, se kterými v oblasti výchovy spolupracujeme, ať už na pozici zaměstnance, dobrovolníka nebo na pozici vedení.

Rozlišení základních pojmů:

- laik = spolupracovník na salesiánském díle, není salesián
- dobrovolník = člověk, který vykonává určitou činnost bez nároku na odměnu
- člověk v pracovně-právním vztahu = vykonává činnost ohodnocenou finanční odměnou
- animátor – je člověk, který vnímá zodpovědnost sám za sebe a za druhé; zapojuje se do výchovně-pastoračního díla v rámci VPP komunity a čerpá sílu k této činnosti v žité křesťanské a salesiánské spiritualitě. Animátorem by měl být člověk, který pracuje v salesiánském stylu a realizuje celý rozsah salesiánské pedagogiky, včetně života z víry a jeho svědectví.

Výchovně-pastorační společenství (VPS)

Je to nástroj salesiánského stylu práce a pedagogiky, který vyrůstá ze salesiánské spirituality. Don Bosco viděl v přítomnosti dalších spolupracovníků v našich dílech specifický přínos a obohacení pro svůj výchovný systém.¹²

Vymezení pojmů:

Společenství = zahrnuje v rodinném ovzduší mladé i dospělé, rodiče i vychovatele ad.. Základním prvkem jednoty není organizace práce nebo účinnost, ale souhrn společně prožívaných životních hodnot (výchovných, křesťanských, salesiánských...).

Výchovné = do středu svých programů klade zájem o integrální rozvoj mladých lidí, tedy jejich růst v každé oblasti: fyzické, psychologické, kulturní, odborné, sociální i duchovní.

Pastorační = realizuje prožitek, kde mladí lidé zakoušejí hodnoty lidského a křesťanského společenství s Bohem i s druhými.

Kromě rozvíjení kompetencí a rolí u VPS, je důležitý především rozvoj vnitřního života a vztahů ve VPS.

Následující rysy naznačují úroveň příslušné VPS:

1) Kvalita lidských vztahů

2) Zralost povědomí sounáležitosti

3) Rozvoj výchovně pastorační totožnosti v každém vychovateli

Kritéria pro práci s laiky

Článek stanov: „Laici, podílející se na naší práci, přinášejí originální přínos svých zkušeností a svých modelů života. Vítráme a podporujeme jejich spolupráci a nabízíme jim poznat a hlouběji si osvojit salesiánského ducha a uplatňovat preventivní systém v praxi“.¹³

Salesiánská kritéria pro laické spolupracovníky

¹² Srov. FP, 2.4.

¹³ Srov. Stanovy salesiánů, čl. 47

Základní kritéria

Laici, kteří pracují v našich dílech a spolupracují na salesiánském poslání, by měli mít následující charakteristické rysy:

- Taková osobní věrnost zásadám, která by se pro mladé lidi mohla stát výchovnou orientací, především v hodnotách lidského života
- Výchovný postoj a citlivost pro podmínky mládeže, především té nejchudší
- Sympatie pro Dona Boska a jeho výchovnou metodu
- Otevřenost transcendentnu a respekt k náboženské a kulturní odlišnosti

Kritéria růstu

Je třeba, abychom společně se spolupracujícími laiky byly na cestě růstu v následujících oblastech:

Týkají se:

- *Lidské zralosti*: citová vyrovnanost, optimismus, výchovné vztahy s rodinným chováním, schopnost žít a pracovat společně, silné etické zaměření, citlivost k sociálním hodnotám, ochota ke stálé formaci, dalšímu vzdělávání a osobnostnímu růstu
- *Výchovné kompetence*: pozitivní motivace povolání, odpovídající odborná příprava, srdečná otevřenost vůči lidem, především mladým; pastorační citlivost, předpoklady k animačnímu jednání
- *Salesiánské identity*: výrazná náklonnost a pozornost k nejpotřebnějším mladým lidem, znalost a uskutečňování preventivního systému, konkrétní přítomnost uprostřed mladých lidí, se kterými se dělí o prostředí, pomoc při vytváření vzájemných vztahů, doprovázení v jejich procesu lidského a křesťanského růstu, ulehčovat jim otevřenost ke kulturnímu a náboženskému prostředí, ochota zapojit se do VPP komunity
- *Křesťanského svědectví*: směřování života k souladu s vírou, účast na životě církve, respekt k hodnotám jiných náboženství a kultur

Kritéria pro roli vedoucí: předseda klubu – nesalesián

P. Chávez píše: „Apoštolátní nadšení vyžaduje vyhledávání takových polí práce, které nám umožní se soustředit na výchovné a evangelizační priority našeho poslání spíše než na řízení struktur“.¹⁴ Při mimořádné vizitaci naší provincie v roce 2001 oblastní rádce A. Hecke vybízel: „Posílit tam, kde můžeme, oratoře a střediska mládeže. Zůstávají modelem našeho poslání. Za tímto účelem vyzýváme k stále větší angažovanosti laiků a mladých animátorů. Maximálně se osvobodíme od administrativních povinností, abychom měli čas na kontakt s mladými“.¹⁵

Jsme tedy otevření tomu, aby v rámci našich děl byli ve vedoucích funkcích i laici. Vidíme v tom naplňování realizace VPS a zároveň cestu, jak umožnit salesiánům, aby mohli být více v přímé práci s mladými lidmi a mohli se věnovat roli animace VPS a spirituála laických spolupracovníků.¹⁶

Na druhé straně je potřeba zajistit, aby zůstal zachovaný styl práce v salesiánském charismatu, dále komunikaci a návaznost s komunitou salesiánů a přípravu i následné doprovázení laika v řídicí roli (viz také OPP 2007).¹⁷

Kritéria:

1. Jsou formulované požadavky provincie na laika-vedoucího (odborné i salesiánské); dáváme přednost, pokud je členem salesiánské rodiny nebo praktikujícím křesťanem.

¹⁴ Srov. ACG 394, bod 3.6.

¹⁵ Srov. A. Hecke, mimořádná vizitace 2001, bod 2

¹⁶ Srov. FP, 1.4.

¹⁷ Srov. OPP 2007, kap. 5

2. Vymezený vztah mezi zřizovatelem a dílem (vliv provincie na dílo – zakládací dokumenty, smlouvy, pracovní náplň, jmenování, trvání funkčního období, rozhodovací orgány, smlouva, která upraví právní a ekonomické vztahy atd.)
3. Návaznost na komunitu – je lepší, když v díle pracuje salesián nebo je zajištěn vztah s komunitou
4. Rozvoj kompetence laika-vedoucího (zajištění další formace, účast na provinciálních setkáních, další vzdělávání)
5. Dílo se řídí podle Kritérií pro salesiánské pastorační dílo, dále podle VPPK, funguje tam VPS

V současné době je v této pozici vedoucí-nesalesián předseda klubu SKM v Hroznové Lhotě, SKM Rumburku – Jiříkově, CDB Pardubice a SKM Teplice.

Naplňování koncepce podpory mládeže 2014–2020

Strategický plán Salesiánských klubů mládeže odpovídá na požadavky Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020 v následujících bodech. Členěno dle strategických cílů politiky mládeže České republiky na období 2014–2020.

SC 4: Rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činností ve volném čase a motivovat děti a mládež k jejímu aktivnímu využití

- ✓ Reagujeme na potřeby daného místa.
- ✓ Podporujeme rozvoj kritického myšlení dětí a mládeže při vyhodnocování informací.
- ✓ Podporujeme mezigenerační dialog.
- ✓ Podporujeme vytváření příležitostí pro smysluplné a aktivní trávení volného času.
- ✓ Podněcujeme zájem dětí a mladých o pohybové aktivity.

SC 7: Podporovat všestranný a harmonický rozvoj dětí a mládeže s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost.

- ✓ Podporujeme snižování procentuálního podílu dětí a mládeže užívajících návykové látky.
- ✓ Podporujeme snižování násilí namířeného vůči druhým.
- ✓ Podporujeme aktivity vedoucí k rozvoji mezilidských vztahů, ke komunikaci, ke kooperaci se zaměřením na rodinné a vrstevnické vztahy.
- ✓ Podporujeme využívání individuálního poradenství v prevenci rizikového chování.
- ✓ Podporujeme aktivity vedoucí k vytváření kompetencí dětí a mládeže v oblasti sebepoznání, sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace a přechodu z dětství do dospívání a následně dospělosti.
- ✓ Podporujeme individuální duchovní a morální rozvoj.

SC 9: Vytvářet příznivé podmínky pro dobrovolnictví mladých lidí včetně oceňování a uznávání dobrovolnických činností.

- ✓ Podporujeme rozvoj dobrovolnictví: jeden z našich hlavních strategických cílů, viz strana 7.

SC 10: Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi

- ✓ Doprovázíme mladé lidi na cestě z dětských domovů.
- ✓ Zřizujeme nízkoprahové kluby.
- ✓ Zveme hendikepované mladé lidi na naše aktivity.

Zapojení organizačních jednotek do strategického plánování

Zástupci jednotlivých klubů se účastní tvorby Výchovně pastoračního projektu provincie, z něhož vychází Strategický plán Salesiánských klubů mládeže. Jedná se o tři setkání ročně.

Současná témata:

- standardizace práce v salesiánských zařízeních;
- klub SKM v kontextu celého salesiánského díla;
- sociální práce v salesiánském díle;
- podpora osobnostního rozvoje mladého člověka – doprovázení na cestě růstu.

Součástí setkání byla supervize řízení – pětiletý cyklus. V dalším období od školního roku 2015/2016 bude aplikován nový způsob podpory řízení.

Předsedové klubů se pravidelně 1–2 x ročně setkávají společně s ústředím na Kongresu.